over morgen

Nederland is nog niet klaar voor oude dag

We weten niet waar we moeten beginnen, dus stellen we het uit

Factsheet Publieksrapportage

Mei 2023

Dit onderzoek is een initiatief van ActiZ,
brancheverenigingen van zorgorganisaties

Introductie

Het belang van het gesprek over morgen

We worden met elkaar steeds ouder. Iedereen wil oud worden, maar niemand wil oud zijn. In opdracht van ActiZ werd onderzoek gedaan naar hoe mensen kijken naar hun oude dag. De conclusie? We denken en praten er nog nauwelijks over. Voorbereid zijn we al helemaal niet. Simpelweg omdat we niet weten wát we kunnen doen, of omdat we er nog niet aan willen denken.

De vergrijzing en de uitdagingen in de zorg maken dat we dit moeten kantelen. Dat we eerder nadenken over onze eigen toekomst. Over onze wensen en verwachtingen van het ouder worden. De resultaten uit dit onderzoek onderstrepen het belang van het gesprek **over morgen**.

Maatschappelijke context
Mensen zijn van mening dat Nederland anno 2023 deverkeerde richting op beweegt. De gemiddelde Nederlander is negatief over de samenlevingen de manier waarop deze zich ontwikkelt. Met alles wat er in de wereld om ons heen gebeurt, is dit niet geheel onverwachts. Dit heeft ook invloed op hoe we naar de zorg voor ouderen kijken. Hoe we die zorg willen organiseren en wat we voor elkaar willen doen. In dit onderzoek staan deze vragen centraal.

Nederlander is niet voorbereid op eigen oude dag

Onderzoek laat zien:

Ruim 80% van de Nederlanders heeft nog niets concreets geregeld voor hun oude dag en de zorg die ze als oudere later mogelijk nodig hebben.

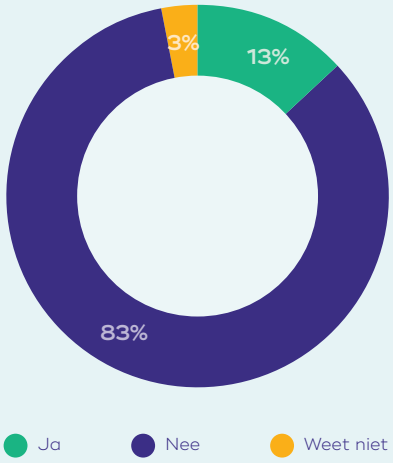

Wanneer ben je eigenlijk oud?
Uit eerder onderzoek in opdracht van ActiZ blijkt dat de gemiddelde Nederlander zichzelf oud vindt rond het 73e levensjaar. De komende jaren zal het aandeel 65-79-jarigen op de totale bevolking sterk stijgen. Vanaf 2025 neemt ook de groep 80-plussers sterk toe. In 2040, het hoogtepunt van het aantal 65-plussers, is naar schatting 26% van de bevolking 65-plusser, waarvan een derde ouder is dan 80 jaar.

Bron: CBS

Het gesprek over morgen

Als initiatiefnemer van dit publieksonderzoek, voelt ActiZ een grote verantwoordelijkheid om met elkaar in gesprek te gaan over de toekomst van de ouderenzorg. Bovendien vertegenwoordigt ActiZ als brancheverenigingen:

400
zorgorganisaties

die met zo'n
470 duizend
medewerkers

zorg en ondersteuning bieden aan circa
2 miljoen
cliënten

Verantwoording

Deze factsheet geeft de belangrijkste resultaten weer uit onderzoek onder de Nederlandse bevolking, middels een kwantitatief onderzoek, representatief voor de Nederlandse bevolking.

Online enquête
1.002
Nederlanders

Meer dan de helft van alle Nederlanders praat nooit met anderen over hun oude dag.

Slechts een kwart van alle Nederlanders denkt er regelmatig over na.

"Er is dus een grote groep mensen die wél nadenkt over hun oude dag, maar er nog niet over praat met anderen."

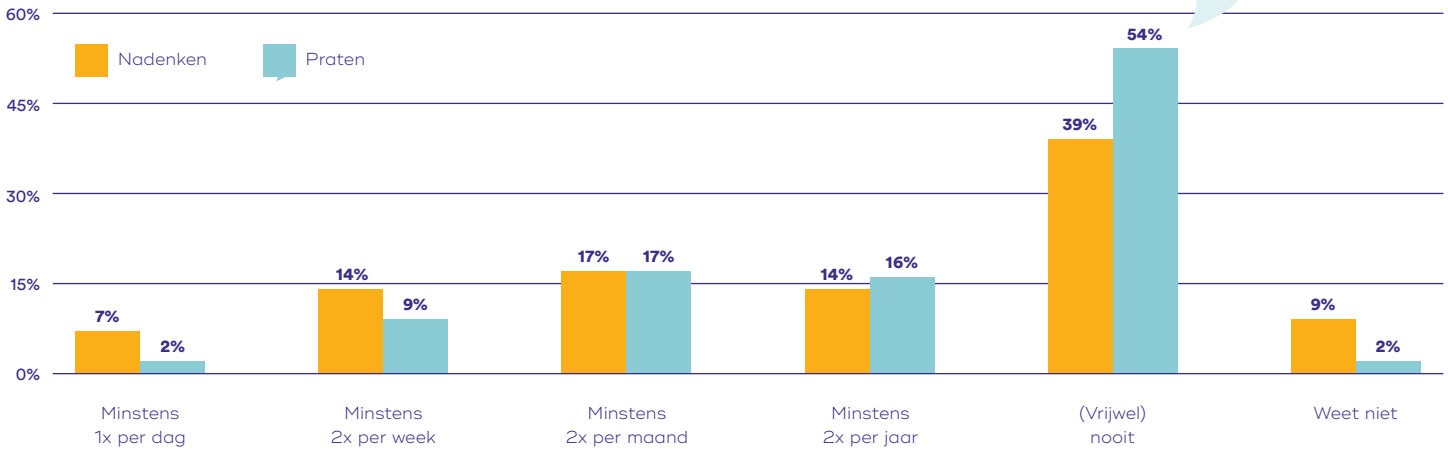

83% van de Nederlanders heeft nog niets geregeld voor de zorg die ze als oudere in de toekomst nodig hebben.

13% heeft wel dingen geregeld. Redenen die ze daarbij aangeven zijn:

- **61%** Voorbereid te willen zijn op de toekomst
- **59%** Niet afhankelijk willen zijn
- **57%** Zelf verantwoordelijkheid willen nemen voor hun leven

Mensen die géén voorbereidingen hebben getroffen, geven daarvoor de volgende redenen:

- **52%** 'Ik zou niet weten wat ik nu al zou moeten regelen'
- **40%** 'Ik ben nog veel te jong om daarover na te denken'
- **38%** 'Dat duurt nog zo lang, er kan nog heel veel veranderen in de tussentijd'

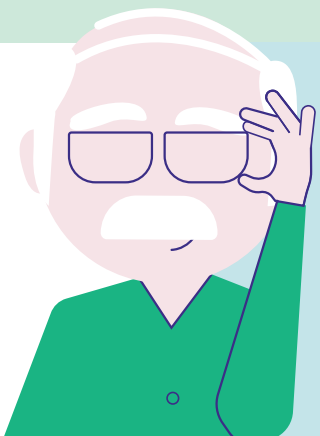

Wist je dat?

Het aantal mensen dat uitstelgedrag vertoont groeit met de leeftijd. Zo stellen 50-plussers het treffen van voorbereidingen vaker uit, terwijl ze het belang ervan wel erkennen.

Oké, we zijn dus nog niet op onze toekomst voorbereid.

Waarom moeten we wel voorbereid zijn?

Even wat highlights:

Demografische gegevens

Nederland vergrijst: de leeftijdsopbouw van de bevolking verandert en het aandeel van oudere leeftijdsgroepen wordt groter. In 2022 was de grijze druk 34%: op elke 65-plusser zijn er 3 mensen in de werkzame leeftijd (20 tot 65 jaar). De komende jaren neemt dit verder toe.

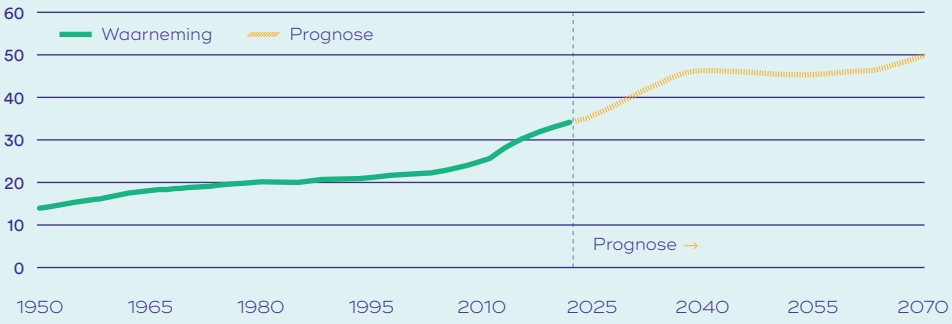

Er is ook dubbele vergrijzing: het aantal 80-plussers in de bevolking groeit. Begin 2022 was 15,2% van de inwoners tussen de 65 en 80 jaar oud, en 4,9% was 80 jaar of ouder.

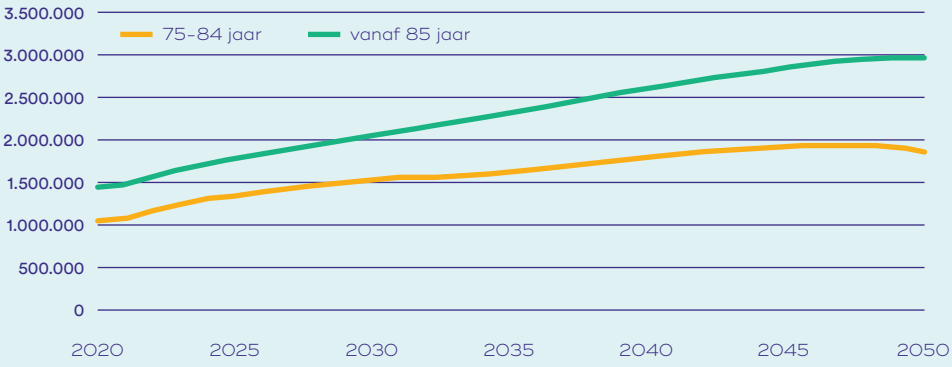

Bron: CBS

Het aantal ouderen neemt dus toe, en mensen worden steeds ouder. Daardoor neemt ook de zorgvraag toe, en die zorg wordt complexer. Nu al merken we daar de impact van:

79%
van mensen met dementie woont thuis en wordt verzorgd door hun naasten

Ruim 20.000
van de mensen die zorg nodig hebben wachten op een plek in het verpleeghuis

Omdat mensen langer thuis blijven wonen, is de druk op de wijkverpleging groot. De komende tien jaar wordt dit nog uitdagender. Want het aantal mensen dat in de zorg werkt stijgt niet mee met het aantal mensen dat zorg nodig heeft.

Er werken op dit moment **470.000 mensen** in de verpleging, verzorging en thuiszorg. De komende 15 jaar gaat 30% van hen met pensioen.

Huidige aantal werknemers in de verpleging, verzorging en thuiszorg per leeftijd.

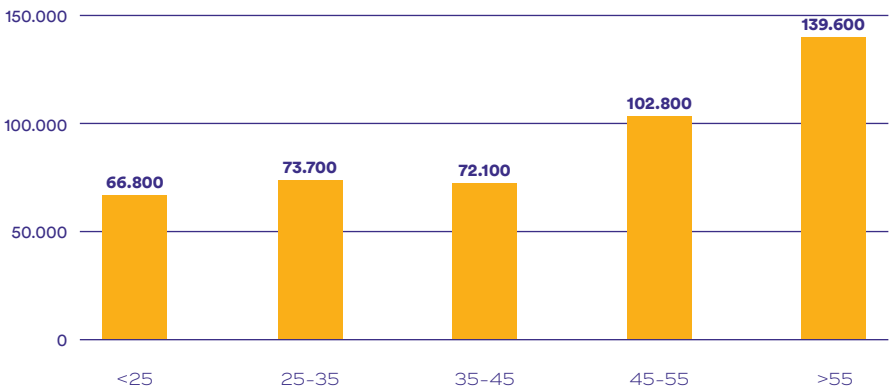

We kunnen er dus niet omheen: dit zijn de gevolgen van de demografische ontwikkelingen in Nederland

Daarom is het des te belangrijker om zelf na te denken over hoe jij jouw oude dag wilt invullen.

Wie is verantwoordelijk voor goed ouder worden?

Nederlanders leggen de verantwoordelijkheid voor goede ouderenzorg vooral nog buiten zichzelf neer:

94% zorg-organisaties

89% rijks-overheid

85% zorg-verzekeraars

Zorgorganisaties, rijksoverheid en zorgverzekeraars zijn volgens Nederland als eerste aan zet.

Gelukkig geven mensen in het onderzoek aan dat zij in de toekomst van de zorg ook een rol zien weggelegd bij:

85% ouderen zelf

75% technologische innovaties

72% woning-corporaties

68% mantel-zorgers

Wat willen én kunnen we zelf doen?

Een groot deel van de mensen, wil een rol spelen in de zorg voor zichzelf en hun naasten:

60% van de mensen zou zorgen voor de eigen **ouders**

64% van de mensen zou zorgen voor **buren, vrienden** en **kennissen**

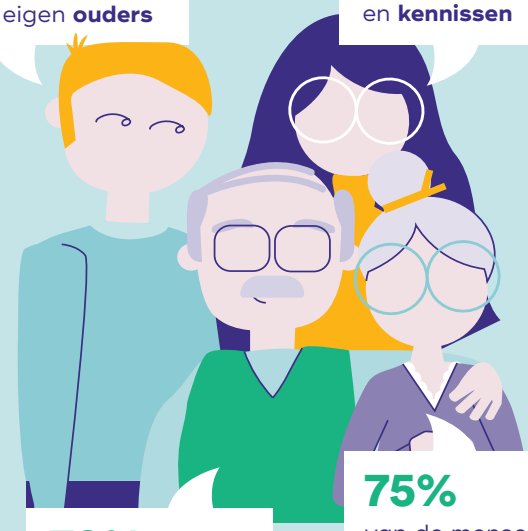

78% van de mensen is bereid om voor **zichzelf** te zorgen

75% van de mensen zou zorgen voor de eigen **partner**

Bereidheid voor het realiseren van goede oudenzorg

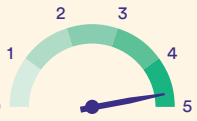

Gezond(er) leven om ouderenzorg zo lang mogelijk uit te stellen

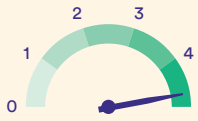

Geld opzij zetten voor de eigen oude dag (bijv. pensioen of spaargeld)

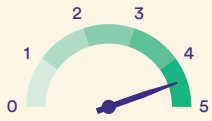

Zorg ontvangen van zorgprofessionals

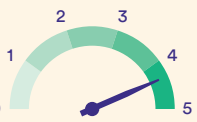

Met dierbaren praten over hun wensen voor hun oude dag

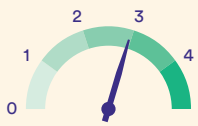

Verhuizen naar een andere woonplaats voor het ontvangen van ouderenzorg

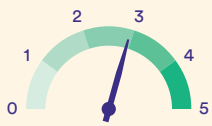

Ouder(s) of dierbaren in huis nemen

Je (groot)ouder(s) in huis nemen? Daar zit bijna niemand op te wachten.

Als je oude dag steeds dichterbij komt

50-plussers zijn nog meer dan anderen bereid om gezonder te leven, hun woning aan te passen maar ook om hun wensen bespreekbaar te maken met dierbaren.

Mensen zijn het meest bereid tot **acties gericht op hun eigen woning**, zoals:

- Je eigen huis drempelvrij maken
- Langer thuis wonen
- Verhuizen naar een geschikte woning

Als het gaat om **zorgen voor elkaar**, staan Nederlanders ervoor open om:

- Werk en zorgtaken te combineren
- Vrijwilligers-werk te doen voor ouderen in de buurt
- Zelf zorg te ontvangen van dier-baren

Nederlanders zien ook een oplossing in **de inzet van technologie**, bijvoorbeeld:

- Het gebruik van tech-nologische hulpmiddelen zoals een smart watch
- Digitaal contact met zorg-medewerkers

Praat vandaag over morgen

Wat vindt Nederland nu **echt belangrijk** als het gaat om zorg voor ouderen?

Nederlanders zijn er vaak nog steeds van overtuigd: 'Ik heb recht op zorg omdat ik zorgpremie betaal.' Ze vinden het daarbij belangrijk dat deze zorg met respect voor eigen keuzes en wensen wordt gegeven.

Top 8 kenmerken voor eigen toekomstige zorg:

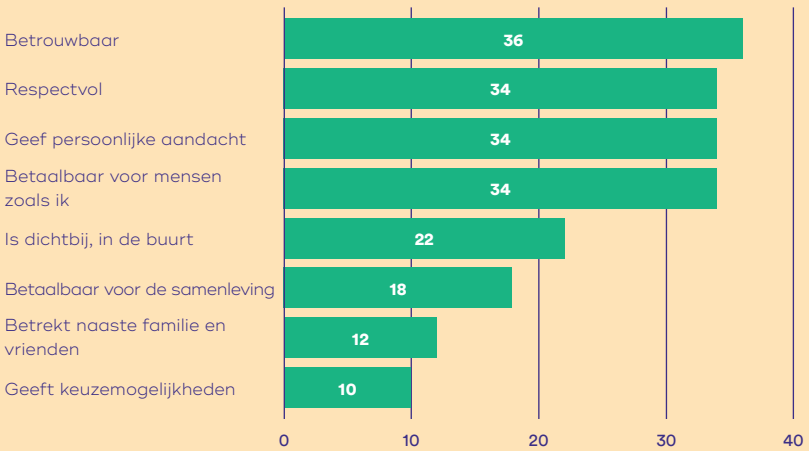

Kortom:
We vinden het belangrijk dat de zorg die we later nodig hebben bij ons past. Dat wordt in de toekomst nog meer dan nu een combinatie tussen professionele zorg, en dingen die je zelf kan of moet regelen. Denk aan een geschikte woonplek, je sociale netwerk en hulpmiddelen die je ondersteunen zelfstandig te blijven.

Je hebt niet alles in de hand, maar je kunt nu al dingen doen om je voor te bereiden. Om te beginnen met het gesprek over jouw wensen en verwachtingen. Stel het niet uit, praat vandaag over morgen.

In 2019 deed ActiZ eerder onder-zoek naar hoe Nederland oud wil worden. De belangrijkste resultaten uit dit onderzoek lees je hier.

praatvandaagovermorgen.nl